

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՋՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

_____ Հայոց լեզվի և գրականության _____
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Բաբուկյան Հ. Ռ. /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 8__

« 23 » __ հունվար 2024 թ.

ՀԼԳ/մ-053 «ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ԴԱՄԱՎԱՆԴՄԱՆ և ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ
ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԴՊՐՈՑՈՒՄ»

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝	011401.00.7 Մասնագիտական մանկավարժություն <small>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</small>
Կրթական ծրագիր՝	011401.19.7 <u>Հայոց լեզու և գրականություն</u> <small>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</small>
Որակավորման աստիճան՝	մանկավարժության մագիստրոս <small>/բակլավի, մագիստրատուրա/</small>
Ամբիոն՝	Հայոց լեզվի և գրականության <small>/ամբիոնի լրիվ անվանումը/</small>
Ուսուցման ձևը՝	Առկա <small>/առկա, հեռակա/</small>
Կուրս/կիսամյակ	1-ին, 2-րդ կիսամյակ
Դասախոս(ներ)՝	Լիլիթ Պետրոսյան <small>/անուն, ազգանուն/</small>
Էլ. հասցե/ներ	lilitpetrosyano1977@mail.ru

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8. Դասավանդման մեթոդներ
9. Ուսումնառության մեթոդները
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
 - 12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
 - 12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
 - 12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14. Գնահատում
 - 14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
 - 14.2. Հարցաշար
 - 14.3. Գնահատման չափանիշներ
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Հայոց լեզվի դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանությունը դպրոցում» դասընթացը բարձրագույն կրթության համակարգում ապահովում է ապագա ուսուցչի՝ դասարանային գնահատման և թեստավորման տեսության ու պրակտիկայի առանձնահատկությունների յուրացումը:

Դասընթացը ներառված է «Հայոց լեզու և գրականություն» կրթական ծրագրի ուսումնական պլանում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

- Հայոց լեզվի դասարանային ուսուցման, ուսումնառության և գնահատման հիմնական ռազմավարությունների զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- Դպրոցում գնահատման չափանիշների վերաբերյալ տեսական գիտելիքների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- Հայոց լեզվի դասարանային ուսուցման և գնահատման հիմնական օրինաչափությունների թեստային արդյունքների արդյունավետ օգտագործում ուսանողների կողմից:
- Հայոց լեզվի ընթացիկ (դասարանային) գնահատումը՝ որպես ուսուցման և ուսումնառության անհրաժեշտ միջոցի գիտակցում ուսանողների կողմից:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- Սովորեցնել դասարանային գնահատման, ուսուցման և ուսումնառության տեսական հիմքերը:
- Բացատրել դասարանային աշխատանք կատարելու հիմնական օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել փորձնական դասարանային աշխատանք՝ իր բոլոր բաղադրիչներով:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները.

«Հայոց լեզվի դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանությունը դպրոցում» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների տեսական գիտելիքների գործնականում կիրառելու հմտությունների առկայությունը:

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և կոմպետենցիաները.

«Հայոց լեզվի դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանությունը դպրոցում» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Իմանա՝

Հայոց լեզվի ուսուցման, ուսումնառության և գնահատման կապը տեսության մեջ և պրակտիկայում: Հայոց լեզվի ընթացիկ (ուսուցողական) գնահատման ռազմավարությունների ըմբռնում և ինտեգրում

Կարողանա՝

- Բացահայտել կրթական հետազոտությանը բնորոշ առանձնահատկությունները. օրինակ՝ նվաճման, առաջադիմության և հարակից հոգեբանական կոնստրուկտները:
- Կատարել առաջադրանքների ոճի և ձևաչափի ընտրություն. Զանազանել առաջադրանքների տեսակները՝ ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ (MC), պատասխանի շարադրանք պահանջող առաջադրանքներ (CR), առաջադրանքների նորարարական ձևաչափեր
- Չափման (ստուգման) ստանդարտ սխալ, վավերություն և հուսալիություն. վիճակագրական բնութագրերի կազմում (առաջադրանքի բարդություն, առաջադրանքի տարբերակում, հուսալիություն)
- Առաջադրանքների համախմբումը թեստում՝ օգտվելով թեստերի մասնագրերից:

Տիպաչափ՝

Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդաբանությանը, դասարանային գնահատման ժամանակակից պահանջներին, թեստավորման և գնահատման փոխադարձ կապին, ինչպես նաև գնահատման բազմագործոն, ստեղծագործական, մոտիվացիոն, ուսուցանող համակարգերին:

Ա) Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,

ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ) Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Հայոց լեզվի դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանությունը դպրոցում» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել դպրոցում մասնագիտական գործունեության ընթացքում:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	4 կրեդիտ/120 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	24	
Գործնական աշխատանք	24	
Ինքնուրույն աշխատանք	72	
Ընդամենը	120	
Ստուգման ձևը	ընթացիկ քննություն	

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:
Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵
 - **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
 - **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:

⁴ Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁵ Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաձանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են՝** հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր:

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են՝** մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁶.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարասմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Հայոց լեզվի ուսուցման, ուսումնառության և գնահատման կապը տեսության մեջ և պրակտիկայում: Դասարանային գնահատման սահմանումը:	2		2		7
2.	Հայոց լեզվի ընթացիկ (ուսուցողական) դասավանդման և գնահատման ռազմավարությունների ըմբռնում և ինտեգրում:	4		4		8
3.	Նախագծային մեթոդով դասավանդման և գնահատման նպատակները ու գնահատման հնարավորությունների կառավարումը հայոց լեզվի դասավանդման գործընթացում: Հավասարություններն ու անհավասարությունները դասարանային գնահատման մոդելավորման և կիրառման մեջ:	2		2		7
4.	Արդյունավետ ուսումնառություն՝ ճանաչողական, հուզական և կամային տիրույթների խթանման միջոցով	2		2		7
5.	Հայոց լեզվի ուսումնառության գործընթացի բարդության հասցեագրում: Ուսուցման և ուսումնառության համատեղ կառուցում. ուսուցչի և ուսումնառուի դերերի ապակարգավորում	4		4		8
6.	Դիտարկումը որպես գնահատելու հմտություն: Հայոց լեզվի յուրացման գնահատման արդյունքների վերլուծություն և հետադարձ կապ. աջակցություն արդյունավետ	2		2		7

⁶ Նման է օրացուցային պլանին:

	ուսումնառությանը				
7.	Մովորողի ինքնուրույնությունը՝ որպես արդյունավետ ուսուցման, ուսումնառության ու գնահատման կարևոր բաղադրիչ	2		2	7
9.	Բացահայտել հայոց լեզվի դասավանդման հետազոտությանը բնորոշ առանձնահատկությունները. օրինակ՝ նվաճման, առաջադիմության և հարակից հոգեբանական կոնստրուկտները:	2		2	7
8.	Առաջադրանքների ոճի և ձևաչափի ընտրություն: Հայոց լեզվի ուսումնասիրությանը վերաբերող առաջադրանքների համախմբումը թեստում՝ օգտվելով թեստերի մասնագրերից:	2		2	7
10	Հայոց լեզվի յուրացման չափման (ստուգման) ստանդարտ սխալ, վավերություն և հուսալիություն. վիճակագրական բնութագրերի կազմում (առաջադրանքի բարդություն, առաջադրանքի տարբերակում, հուսալիություն)	2		2	7
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		24		24	72

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Ուսուցանող գնահատում՝ հանուն ուսուցման և ուսումնառության) Hattie J & Timperley H (2007) The Power of Feedback, Review of Educational Research Vol 77, No 1, pages 81-112 (Հաթի Ջ. և Թիմփերլեյ Հ.	2007թ.
2.	Ստուգումը և գնահատումը ուսուցման մեջ (9-րդ հրատարակություն) Perrenoud P (1991) Towards a pragmatic.	1991թ.
3.	«Աշակերտի առաջադիմության գնահատում. շահադրդումը և հաջողությունը դպրոցում» ձեռնարկ. Խմբագիր՝ Ուեսթոն Փ, էջ՝ 79-101. Ամստերդամ, Սուեթս և Ջելինգեր	
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		

1.	Boyle B և Charles M (2013) Formative assessment for teaching and learning. SAGE publishers www.sagepub.com ISSN:976-1-4462-7332-6 (Բոյլ Բ. և Չարլզ Մ.	2013թ.
2.	Հետադարձ կապի ուժը, Կրթական հետազոտության ակնարկ, հատոր 77, թիվ 1, էջ՝ 81-112) Linn, R. L., & Miller, M. D.	2005թ.
3.	Measurement and assessment in teaching (9th edition). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall. (Լինն Ռ. Լ և Միլլեր Մ. Դ.	2005թ.
4.	approach to formative evaluation. In, Assessment of pupils' achievement: Motivation & school success, Editor Weston P, p.79-101. Amsterdam: Swets & Zeitlinger Փերենսուդ Փ.	1991թ.

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁷
1.	Հայոց լեզվի ուսուցման, ուսումնառության և գնահատման կապը տեսության մեջ և պրակտիկայում: Դասարանային գնահատման սահմանումը:	Հայոց լեզվի դասարանային ուսուցման և գնահատման գործնականում կիրառելու առանձնահատկությունները	2	ՊԳ 1,2
2.	Հայոց լեզվի ընթացիկ (ուսուցողական) դասավանդման և գնահատման ռազմավարությունների ըմբռնում և ինտեգրում:	Հայոց լեզվի ընթացիկ (ուսուցողական) դասավանդման և գնահատման տարբերակված մոտեցումները	4	ՊԳ 1,2
3.	Նախագծային մեթոդով դասավանդման և գնահատման նպատակները ու գնահատման հնարավորությունների կառավարումը հայոց լեզվի դասավանդման գործընթացում: Հավասարություններն ու անհավասարությունները դասարանային գնահատման մոդելավորման և կիրառման մեջ:	Միջառարկայական կապերով նախագծային մեթոդի կիրառումը հայոց լեզվի դասավանդման գործընթացում: Աշխատանք խառը խմբերով:	2	ՊԳ 1,2

⁷ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

4.	Արդյունավետ ուսումնառություն՝ ճանաչողական, հուզական և կամային տիրույթների խթանման միջոցով	Արդյունավետ ուսումնառության որակական հատկանիշները	2	ՊԳ 1,2
5.	Հայոց լեզվի ուսումնառության գործընթացի բարդության հասցեագրում: Ուսուցման և ուսումնառության համատեղ կառուցում. ուսուցչի և ուսումնառուի դերերի ապակարգավորում	Հայոց լեզվի ուսուցման և ուսումնառության համատեղ կառուցում. ուսուցչի և ուսումնառուի դերերի ապակարգավորում	4	ՊԳ 1,2
6.	Դիտարկումը որպես գնահատելու հմտություն: Հայոց լեզվի յուրացման գնահատման արդյունքների վերլուծություն և հետադարձ կապ. աջակցություն արդյունավետ ուսումնառությանը	Աշակերտների գիտելիքների կարողությունների և հմտությունների վերլուծություն: Վերլուծությունը որպես վերջնարդյունք	2	ՊԳ 1,2
7.	Սովորողի ինքնուրույնությունը՝ որպես արդյունավետ ուսուցման, ուսումնառության ու գնահատման կարևոր բաղադրիչ	Սովորողի ինքնուրույնությունը ուսումնական գործընթացում	2	ՊԳ 1,2
8.	Բացահայտել հայոց լեզվի դասավանդման հետազոտությանը բնորոշ առանձնահատկությունները. օրինակ՝ նվաճման, առաջադիմության և հարակից հոգեբանական կոնստրուկտները:	Ինքնուրույն աշխատանքների և բանավեճերի ձևաչափեր	2	ՊԳ 1,2
9.	Առաջադրանքների ոճի և ձևաչափի ընտրություն: Հայոց լեզվի ուսումնասիրությանը վերաբերող առաջադրանքների համախմբումը թեստում՝ օգտվելով թեստերի մասնագրերից:	Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ (MC), պատասխանի շարադրանք պահանջող առաջադրանքներ (CR), առաջադրանքների նորարարական ձևաչափեր:	2	ՊԳ 1,2

10.	Հայոց լեզվի յուրացման չափման (ստուգման) ստանդարտ սխալ, վավերություն և հուսալիություն. վիճակագրական բնութագրերի կազմում (առաջադրանքի բարդություն, առաջադրանքի տարբերակում, հուսալիություն)	Ստուգման որակական հատկանիշները	2	ՊԳ 1,2
-----	---	--------------------------------	---	--------

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

Խ/Խ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ⁸
1.	Հայոց լեզվի ուսուցման, ուսումնառության և գնահատման կապը տեսության մեջ և պրակտիկայում: Դասարանային գնահատման սահմանումը:	Հայոց լեզվի դասարանային ուսուցման և գնահատման գործնականում կիրառելու առանձնահատկությունները	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1,2
2.	Հայոց լեզվի ընթացիկ (ուսուցողական) դասավանդման և գնահատման ռազմավարությունների ըմբռնում և ինտեգրում:	Հայոց լեզվի ընթացիկ (ուսուցողական) դասավանդման և գնահատման տարբերակված մոտեցումները	4	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1,2
3.	Նախագծային մեթոդով դասավանդման և գնահատման նպատակները ու գնահատման հնարավորությունների կառավարումը հայոց լեզվի դասավանդման գործընթացում: Հավասարություններն ու	Միջառարկայական կապերով նախագծային մեթոդի կիրառումը հայոց լեզվի դասավանդման գործընթացում: Աշխատանք խառը խմբերով:	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1,2

⁸ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

	անհավասարությունները դասարանային գնահատման մոդելավորման և կիրառման մեջ:				
4.	Արդյունավետ ուսումնառություն՝ ճանաչողական, հուզական և կամային տիրույթների խթանման միջոցով	Արդյունավետ ուսումնառության որակական հատկանիշները	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1,2
5.	Հայոց լեզվի ուսումնառության գործընթացի բարդության հասցեագրում: Ուսուցման և ուսումնառության համատեղ կառուցում. ուսուցչի և ուսումնառուի դերերի ապակարգավորում	Հայոց լեզվի ուսուցման և ուսումնառության համատեղ կառուցում. ուսուցչի և ուսումնառուի դերերի ապակարգավորում	4	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1,2
6.	Դիտարկումը որպես գնահատելու հմտություն: Հայոց լեզվի յուրացման գնահատման արդյունքների վերլուծություն և հետադարձ կապ. աջակցություն արդյունավետ ուսումնառությանը	Աջակերտների գիտելիքների կարողությունների և հմտությունների վերլուծություն: Վերլուծությունը որպես վերջնարդյունք	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1,2
7.	Սովորողի ինքնուրույնությունը՝ որպես արդյունավետ ուսուցման, ուսումնառության ու գնահատման կարևոր բաղադրիչ	Սովորողի ինքնուրույնությունը ուսումնական գործընթացում	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1,2
8.	Բացահայտել հայոց լեզվի դասավանդման հետազոտությանը բնորոշ առանձնահատկությունները. օրինակ՝ նվաճման, առաջադիմության և հարակից հոգեբանական կոնստրուկտները:	Ինքնուրույն աշխատանքների ներկայացում և քննարկում: Բանավեճ	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1,2
9.	Առաջադրանքների ոճի և ձևաչափի ընտրություն: Հայոց լեզվի	Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ (MC), պատասխանի	2	Բանավոր	ՊԳ 1,2

	ուսումնասիրությանը վերաբերող առաջադրանքների համախմբումը թեստում՝ օգտվելով թեստերի մասնագրերից:	շարադրանք պահանջող առաջադրանքներ (CR), առաջադրանքների նորարարական ձևաչափեր:		հարցում	
10.	Հայոց լեզվի յուրացման չափման (ստուգման) ստանդարտ սխալ, վավերություն և հուսալիություն. վիճակագրական բնութագրերի կազմում (առաջադրանքի բարդություն, առաջադրանքի տարբերակում, հուսալիություն)	Ստուգման որակական հատկանիշները	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1,2

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

Ի/Ի	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Աշխատանքի տեսակը ⁹	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն
1.	Փորձնական դասի կազմակերպում	Ռեֆերատ, Գործարար խաղեր	2 շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 2, 3 ԼԳ 1
2.	Գնահատման ձևերի հետազոտություն դպրոցներում	Ռեֆերատ, Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն	2 շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 2, 3 ԼԳ 1

⁹ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը:

3.	Առաջադրանքների ճիշտ ընտրություն և կազմում	Ռեֆերատ, Գործարար խաղեր	2 շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 2, 3 ԼԳ 1
4.	Արդյունավետ ուսուցում կազմակերպելու առանձնահատկությունները	Ռեֆերատ, Գործարար խաղեր	2 շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 2, 3 ԼԳ 1

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹⁰

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Պրոյեկտոր, Էկրան
Սարքեր, սարքավորումներ	Համակարգիչ
Համակարգչային ծրագրեր	Microsoft Word

¹⁰ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար:

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹¹:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Դասարանային գնահատման սահմանումը:

¹¹ «Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.):

2. Հայոց լեզվի դասարանային ուսուցման և գնահատման գործնականում կիրառելու առանձնահատկությունները
3. Հայոց լեզվի ընթացիկ (ուսուցողական) դասավանդման և գնահատման տարբերակված մոտեցումները
4. Նախագծային մեթոդով դասավանդման և գնահատման նպատակները ու գնահատման հնարավորությունների կառավարումը հայոց լեզվի դասավանդման գործընթացում:
5. Հավասարություններն ու անհավասարությունները դասարանային գնահատման մոդելավորման և կիրառման մեջ:
6. Արդյունավետ ուսումնառություն՝ ճանաչողական, հուզական և կամային տիրույթների խթանման միջոցով
7. Հայոց լեզվի ուսուցման և ուսումնառության համատեղ կառուցում. ուսուցչի և ուսումնառուի դերերի ապակարգավորում
8. Աշակերտների գիտելիքների կարողությունների և հմտությունների վերլուծություն: Վերլուծությունը որպես վերջնարդյունք
9. Սովորողի ինքնուրույնությունը ուսումնական գործընթացում
10. Հայոց լեզվի դասավանդման հետազոտությանը բնորոշ առանձնահատկությունները
11. Հայոց լեզվի յուրացման չափման որակական հատկանիշները

Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

- **Ընդգրկված թեմաները.**
- Դասարանային գնահատման սահմանումը:
- Հայոց լեզվի դասարանային ուսուցման և գնահատման գործնականում կիրառելու առանձնահատկությունները
- Հայոց լեզվի ընթացիկ (ուսուցողական) դասավանդման և գնահատման տարբերակված մոտեցումները
- Նախագծային մեթոդով դասավանդման և գնահատման նպատակները ու գնահատման հնարավորությունների կառավարումը հայոց լեզվի դասավանդման գործընթացում:
- Հավասարություններն ու անհավասարությունները դասարանային գնահատման մոդելավորման և կիրառման մեջ:

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

- **Ընդգրկվող թեմաները.**
- Արդյունավետ ուսումնառություն՝ ճանաչողական, հուզական և կամային տիրույթների խթանման միջոցով

- Հայոց լեզվի ուսուցման և ուսումնառության համատեղ կառուցում. ուսուցչի և ուսումնառուի դերերի ապակարգավորում
- Աշակերտների գիտելիքների կարողությունների և հմտությունների վերլուծություն: Վերլուծությունը որպես վերջնարդյունք
- Սովորողի ինքնուրույնությունը ուսումնական գործընթացում
- Հայոց լեզվի դասավանդման հետազոտությանը բնորոշ առանձնահատկությունները
- Հայոց լեզվի յուրացման չափման որակական հատկանիշները

14.4. Գնահատման չափանիշները¹².

- Տեսական գիտելիքները ստուգվում են գործնական պարապմունքների ժամանակ՝ բանավոր հարցման, ինքնուրույն աշխատանքի, գրավոր աշխատանքների միջոցով և ընթացիկ ստուգման ժամանակ:
- Գործնական աշխատանքները՝ չորս հարցում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ.:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ երկու հարցում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ:

¹² Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման:

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.7 Մասնագիտական մանկավարժություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.19.7 Հայոց լեզու և գրականություն
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության մագիստրոս
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2024

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՀԼԳ/մ-053 «Հայոց լեզվի դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանությունը դպրոցում»			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	48	Դասախոսություն	24
			Գործնական աշխատանք	24
	Ինքնուրույն	72		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	ընթացիկ քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Հայոց լեզվի դասարանային ուսուցման, ուսումնառության և գնահատման հիմնական ռազմավարությունների զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին: ▪ Դպրոցում գնահատման չափանիշների վերաբերյալ տեսական գիտելիքների ձևավորում ուսանողների մոտ: ▪ Հայոց լեզվի դասարանային ուսուցման և գնահատման հիմնական օրինաչափությունների թեստային արդյունքների արդյունավետ օգտագործում ուսանողների կողմից: ▪ Հայոց լեզվի ընթացիկ (դասարանային) գնահատումը՝ որպես ուսուցման և ուսումնառության անհրաժեշտ միջոցի գիտակցում ուսանողների կողմից: 			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Իմանա՝</p> <p>Հայոց լեզվի ուսուցման, ուսումնառության և գնահատման կապը տեսության մեջ և պրակտիկայում: Հայոց լեզվի ընթացիկ (ուսուցողական) գնահատման ռազմավարությունների ըմբռնում և ինտեգրում</p> <p>Կարողանա՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • Բացահայտել կրթական հետազոտությանը բնորոշ առանձնահատկությունները. օրինակ՝ նվաճման, առաջադիմության և հարակից հոգեբանական կոնստրուկտները: 			

	<ul style="list-style-type: none"> • Կատարել առաջադրանքների ոճի և ձևաչափի ընտրություն. Ձանազանել առաջադրանքների տեսակները՝ ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ (MC), պատասխանի շարադրանք պահանջող առաջադրանքներ (CR), առաջադրանքների նորարարական ձևաչափեր • Չափման (ստուգման) ստանդարտ սխալ, վավերություն և հուսալիություն. վիճակագրական բնութագրերի կազմում (առաջադրանքի բարդություն, առաջադրանքի տարբերակում, հուսալիություն) • Առաջադրանքների համախմբումը թեստում՝ օգտվելով թեստերի մասնագրերից: <p>Տիպակետի՝</p> <p>Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդաբանությանը, դասարանային գնահատման ժամանակակից պահանջներին, թեստավորման և գնահատման փոխադարձ կապին, ինչպես նաև գնահատման բազմագործոն, ստեղծագործական, մոտիվացիոն, ուսուցանող համակարգերին:</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հայոց լեզվի ուսուցման, ուսումնառության և գնահատման կապը տեսության մեջ և պրակտիկայում: Դասարանային գնահատման սահմանումը: 2. Հայոց լեզվի ընթացիկ (ուսուցողական) դասավանդման և գնահատման ռազմավարությունների ըմբռնում և ինտեգրում: 3. Նախագծային մեթոդով դասավանդման և գնահատման նպատակները ու գնահատման հնարավորությունների կառավարումը հայոց լեզվի դասավանդման գործընթացում: Հավասարություններն ու անհավասարությունները դասարանային գնահատման մոդելավորման և կիրառման մեջ: 4. Արդյունավետ ուսումնառություն՝ ճանաչողական, հուզական և կամային տիրույթների խթանման միջոցով 5. Հայոց լեզվի ուսումնառության գործընթացի բարդության հասցեագրում: Ուսուցման և ուսումնառության համատեղ կառուցում. ուսուցչի և ուսումնառուի դերերի ապակարգավորում 6. Դիտարկումը որպես գնահատելու հմտություն: Հայոց լեզվի յուրացման գնահատման արդյունքների վերլուծություն և հետադարձ կապ. աջակցություն արդյունավետ ուսումնառությանը

	<p>7. Սովորողի ինքնուրույնությունը՝ որպես արդյունավետ ուսուցման, ուսումնառության ու գնահատման կարևոր բաղադրիչ</p> <p>8. Բացահայտել հայոց լեզվի դասավանդման հետազոտությանը բնորոշ առանձնահատկությունները. օրինակ՝ նվաճման, առաջադիմության և հարակից հոգեբանական կոնստրուկտները:</p> <p>9. Առաջադրանքների ոճի և ձևաչափի ընտրություն: Հայոց լեզվի ուսումնասիրությանը վերաբերող առաջադրանքների համախմբումը թեստում՝ օգտվելով թեստերի մասնագրերից:</p> <p>10. Հայոց լեզվի յուրացման չափման (ստուգման) ստանդարտ սխալ, վավերություն և հուսալիություն. վիճակագրական բնութագրերի կազմում (առաջադրանքի բարդություն, առաջադրանքի տարբերակում, հուսալիություն)</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Տեսական գիտելիքները ստուգվում են գործնական պարապմունքների ժամանակ՝ բանավոր հարցման, ինքնուրույն աշխատանքի, գրավոր աշխատանքների միջոցով և ընթացիկ ստուգման ժամանակ : • Գործնական աշխատանքները՝ չորս հարցում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ: • Ինքնուրույն աշխատանքը՝ երկու հարցում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ:
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր</p> <p>Ուսուցանող գնահատում՝ հանուն ուսուցման և ուսումնառության) Hattie J & Timperley H (2007) The Power of Feedback, Review of Educational Research Vol 77, No 1, pages 81-112 (Հաթի Ջ. և Թիմփերլեյ Հ.</p> <p>Ստուգումը և գնահատումը ուսուցման մեջ (9-րդ հրատարակություն) Perrenoud P (1991) Towards a pragmatic.</p> <p>Measurement and assessment in teaching (9th edition). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall. (Լինն Ռ. Լ. և Միլլեր Մ. Դ.</p> <p>«Աշակերտի առաջադիմության գնահատում. շահադրդումը և հաջողությունը դպրոցում» ձեռնարկ. Խմբագիր՝ Ուեսթոն Փ, էջ՝ 79-101. Ամստերդամ, Սուեթս և Ջելինգեր</p> <p>Լրացուցիչ</p> <p>Boyle B և Charles M (2013) Formative assessment for teaching and learning. SAGE publishers www.sagepub.com ISSN:976-1-4462-7332-6</p>

(Բոլլ Բ. և Չարլզ Մ.

Հետադարձ կապի ուժը, Կրթական հետազոտության ակնարկ,
հատոր 77, թիվ 1, էջ՝ 81-112)

Linn, R. L., & Miller, M. D.

Measurement and assessment in teaching (9th edition). Upper Saddle
River, NJ: Prentice-Hall. (Լինն Ռ. Լ. և Միլլեր Մ. Դ.

approach to formative evaluation. In, Assessment of pupils' achievement:
Motivation & school success, Editor Weston P, p.79-101. Amsterdam:
Swets & Zeitlinger Փերենսուդ Փ.